

Pirjo Väyrynen

**AMMATILLISEN PERUSKOULUTUKSEN
OPETUSSUUNNITELMIEN UUDISTUMINEN**

**Seurantaraportti vuoden 2004 tilanteesta ja
muutos vuodesta 2002**

© Opetushallitus ja tekijä

Taitto: Layout Studio Oy/Marke Eteläaho

ISBN 952-13-2592-5 (nid.)

ISBN 952-13-2593-3 (pdf)

ISSN 1237-6590

Editio Prima Oy, Helsinki, 2005

SISÄLLYS

	TIIVISTELMÄ	5
	SAMMANDRAG	8
	SUMMARY	11
1	JOHDANTO	15
2	SEURANNAN TAVOITTEET	16
3	SEURANTA-AINEISTO, SEN KOKOAMINEN, MENETELMÄT JA TULOSTEN LUOTETTAVUUS	17
	3.1 Perusjoukko, menetelmät ja aineiston hankinta	17
	3.2 Kyselyn toteuttaminen ja vastanneet	17
	3.3 Kyselyn analysointi ja raportointi	18
	3.4 Tulosten luotettavuus	18
4	OPETUSSUUNNITELMIEN LAADINNAN TILANNE JA OPETUSSUUNNITELMAPROSESSIT	20
	4.1 Koulutuksen järjestäjien omistajayhteisöt ja sijainti	20
	4.2 Opetussuunnitelmien laadinta- ja hyväksymistilanne	21
	4.2.1 Yhteisten osien laadinta- ja hyväksymistilanne	21
	4.2.2 Tutkintokohtaisten osien laadinta- ja hyväksymistilanne koulutusaloittain	22
	4.2.3 Tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien hyväksymistilanne lääneittäin vuonna 2004	24
	4.2.4 Syyt opetussuunnitelmien viivästymiseen vuonna 2004	25
	4.3 Yhteistyö opetussuunnitelmien laadinnassa	26
	4.3.1 Paikallisten tarpeiden huomioonottaminen opetussuunnitelmissa	26
	4.4 Opiskelijoiden henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat (hops)	28
	4.5 Hyväksilukeminen ja sen vaikutus opintoaikaan	29
	4.6 Opetussuunnitelmien sisältö	30
	4.6.1 Opetussuunnitelmien yhteisen osan sisältö	30
	4.6.2 Opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien sisältö	32
5	LÄROPLANERNA I DE SVENSKSPRÅKIGA YRKESLÄROANSTALTER	34
	5.1 Bakgrund	34
	5.2 Uppföljningen, metoderna och resultatens tillförlitlighet	34
	5.3 Resultat av uppföljningen	34
	5.4 Slutsatser	35
		37
6	KESKEISET TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	37
	6.1 Yhteenvedo opetussuunnitelmien uudistamistilanteesta vuoden 2004 lopulla	37
	6.2 Johtopäätökset	39
	LIITE 1 KYSELYLOMAKE	42

TIIVISTELMÄ

Taustaa

Opetushallitus teki vuosina 1999–2001 uudistettujen ammatillisen peruskoulutuksen tutkintojen opetussuunnitelman perusteiden toteutumisesta seurannan, josta raportti julkaistiin elokuussa 2004. Tulosten pohjalta päätettiin tarkistaa koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilanne vuoden 2004 lopussa. Tehtävä annettiin Opetushallitukselle, jossa seurannan toteuttaminen valmisteltiin syksyn 2004 aikana.

Seuranta koski kaikkia ammatillisen koulutuksen aloja ja perustutkintoja ja se toteutettiin kyselyn avulla. Kyselyn tarkoituksena oli saada palautetta paikallisten opetussuunnitelmien laatimisprosessista, hyväksymistilanteesta ja niiden sisällöistä. Uusi aineisto koottiin kaikille koulutuksen järjestäjille lähetetyn kyselylomakkeen avulla ja toteutettiin pääsääntöisesti nettikyselynä tammi–helmikuun 2005 aikana. Kyselylomake oli suppeampi ja jossain määrin muokattu versio vuonna 2002 toteutetussa kyselyssä käytetystä lomakkeesta.

Perusjoukon suuruus oli yhteensä 172, joista 154 suomenkielistä opetussuunnitelmaperusteista koulutusta antavaa koulutuksen järjestäjää, 16 ruotsinkielistä sekä kaksi kaksikielistä koulutuksen järjestäjää.

Tuloksia

Suomenkielisistä koulutuksen järjestäjistä 123 eli 80 % vastasi kyselyyn. Ruotsin- ja kaksikielisten koulutuksen järjestäjien vastausprosentti oli 44 %, joka kuitenkin edusti yli 90 % ruotsinkielisistä opiskelijoista. Aineistoja täydennettiin kesäkuussa 2005 haastattelemalla ei-vastanneita puhelimitse.

Päätuloksena saatiin, että koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilanne oli vuoden 2004 lopussa selvästi parempi kuin vuonna 2002. Erityisesti tutkintokohtaisten osien hyväksymistilanne oli huomattavasti parantunut vuodesta 2002. Vuonna 2004 kaikista kyselyyn vastanneista 4 % (vuonna 2002 19 %) ilmoitti, että heillä ei ole hyväksyttyä tutkintokohtaista osaa koulutuksessa, jota he toteuttavat. Monilla koulutuksen järjestäjillä oli tutkintokohtaiset osat hyväksyttyä jouseaan kertaan tai uutta päivityskierrosta oltiin tekemässä vuonna 2005. Vuosittain päivitettävät asiat näkyivät joillakin koulutuksen järjestäjillä vain opinto-oppaassa.

Vuonna 2004 kyselyyn vastanneista suomenkielisistä koulutuksen järjestäjistä 14 % (vuonna 2002 19 %) ilmoitti, ettei heillä ole hyväksyttyä opetussuunnitelman yhteistä osaa. Lähes kaikki koulutuksen järjestäjät, joilta yhteinen osa puuttui, olivat

pieniä yhden alan tai yhden tutkinnon koulutusta järjestäviä. Monet heistä ilmoittivat tekevänsä yhteistä osaa, mutta sitä ei ollut vielä hyväksytty. Syyksi koulutuksen järjestäjät ilmoittivat koulutuskuntayhtymissä tapahtuneet organisaatiomuutokset.

Opetussuunnitelmien *yhteisten osien sisältö* oli jonkin verran muuttunut vuodesta 2002. Yhteiset osat sisälsivät vuonna 2004 enemmän henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien sekä erityisopetuksen järjestämisperiaatteita ja vähemmän kuvauksia yhteisöllisyydestä, opintojen tarjonnasta, yhteisistä painotuksista sekä oppilaitoksen itsearvioinnista kuin vuonna 2002.

Sen lisäksi mitä opetussuunnitelman perusteet määräävät yli puolet (56 %) koulutuksen järjestäjistä oli vuonna 2004 sisällyttänyt opetussuunnitelmansa yhteiseen osaan muitakin asioita kuten kotien ja oppilaitoksen yhteistyön järjestäminen, opiskelijavalinta, opiskelijahuolto sekä tieto- ja viestintätekniikan strategia.

Opetussuunnitelmien *tutkintokohtaisten osien* sisältö ei ollut merkittävästi muuttunut vuodesta 2002. Vuonna 2004 opetussuunnitelmien tutkintokohtaiset osat sisälsivät vuotta 2002 useammin yhteiset opintokokonaisuudet sekä opintojen järjestämistavat, mutta harvemmin arviointisuunnitelman sekä opintojen etenemisen. Vuonna 2004 parhaiten opetussuunnitelman tutkintokohtaisiin osiin oli kirjattu ammatilliset opintokokonaisuuksien tarkennetut tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit, myös yhteisten opintojen osalta. Puutteita esiintyi hyväksilukemisen kuvaamisessa, sillä noin joka neljäs (28 %) koulutuksen järjestäjä ei ollut sisällyttänyt sitä opetussuunnitelmansa tutkintokohtaiseen osaan.

Osa tutkintokohtaiseen osaan kuuluvista asioista oli kuvattuna erillisellä liitteellä vuosittain, esim. vapaasti valittavien tarjonta ja opintojen ajoittuminen. Vapaasti valittavien opintojen tarjonta oli joillakin koulutuksen järjestäjillä kaikille yhteinen.

Tutkintokohtaisiin osiin oli vuonna 2004 sisällytetty muitakin kuin opetussuunnitelman perusteiden määräämiä asioita. Tällaisia olivat oppimateriaali, oppimismenetelmät, oppimisympäristö, kuvaus tavoitteisiin ylittäneestä koulutusprosessista sekä kuvaus opiskelijan sijoittumisprosessista työelämään. Osa opetussuunnitelman perusteiden mukaan tutkintokohtaiseen osaan kuuluvista asioista oli sisällytetty yhteiseen osaan tai ne oli esitetty muissa dokumenteissa.

Lähes kaikki koulutuksen järjestäjät (96 %) tekivät yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa vuonna 2004. Muiden tahojen kuten eri oppilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö vaikutti vähentyneen vuodesta 2002. Vuonna 2004 paikalliset tarpeet oli parhaiten otettu huomioon valinnaisuuksissa ja alueellisessa osaamistarpeessa, mutta näitäkin selvästi enemmän paikalliset tarpeet oli huomioitu työssäoppimisessa, jota ei ollut erikseen kysytty vuoden 2002 selvityksessä.

Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (hopsien) laatiminen kaikille opiskelijoille oli lisääntynyt verrattuna vuoden 2002 tilanteeseen. Henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia laadittiin enemmän myös ryhmäkohtaisesti tai osalle opiskelijoista. Kaikki koulutuksen järjestäjät pitivät henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia tarpeellisina ja välttämättöminä.

Vuonna 2004 koulutuksen järjestäjistä lähes puolet (49 %) ilmoitti, että hyväksilukeminen nopeuttaa opiskelijoiden opintoja alle lukukauden. Noin joka seitsemäs ilmoitti, että hyväksilukeminen ei nopeuta opintoja lainkaan ja joka kymmenes koulutuksen järjestäjä ilmoitti opintojen nopeutuvan lukuvuodella. Hyväksilukemisen vaikutus opintoaikaan ei ole paljonkaan muuttunut vuodesta 2002.

Johtopäätöksiä

Kyselyn tulosten ja täydentävien haastattelujen perusteella voidaan todeta, että koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilanne on jo hyvä, mutta joi-takin laittomassa tilanteessa olevia koulutuksen järjestäjiä oli vielä kesäkuussa 2005. Niihin tilanteisiin on puututtu ja opetussuunnitelmat on luvattu valmistella.

Vuonna 2002 tehty selvitys osoitti, että ruotsinkielisten koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmaprosessi oli käynnistynyt. Silloin saatujen tulosten mukaan se ei ollut saavuttanut vielä niitä tavoitteita ja muotoja, joita opetussuunnitelmauudistuksella tarkoitettiin. Kuluneiden kahden vuoden aikana ovat projektit ja koulutus lisänneet koulutuksen järjestäjien ja opetussuunnitelmatyötä tekevien tietoisuutta tutkinto- ja opetussuunnitelmauudistuksen merkityksestä ja asemasta. Nyt tehty selvitys osoittaa, että opetussuunnitelmatyö jatkuu ja tilanne on parantumassa. Vähitellen on havaittu huomaamaan, että opetussuunnitelmatyö on jatkuva prosessi, joka vaatii koulutuksen järjestäjiltä organisoitua panostusta ja prosessien hallintaa. Voidaan todeta, että koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma ei kaikin osin vieläkään ole todellinen pedagogisen ohjauksen, laadunvarmistuksen ja resurssien varauksen väline.

Tehtyjen kahden seurantaselvityksen perusteella voidaan todeta, että koulutuksen järjestäjillä on tarvetta saada tukea, ohjausta ja koulutusta opetussuunnitelman laadinnassa. Lisäksi on myös tarvetta pohtia yhdessä asiantuntijoiden kanssa opetussuunnitelman merkitystä toimintaa ohjaavana keskeisenä työvälineenä.

Opetussuunnitelman yhteisen osan ja tutkintokohtaisten osien keskinäistä suhdetta ja molempien sisältöjä on tarve selkiinnyttää. Näyttää siltä, että ainakin joltain osin opetussuunnitelman perusteissa opetussuunnitelman sisältöä koskevat määräykset ovat jääneet epäselviksi. Koulutuksen järjestäjillä on myös paljon erillisiä suunnitelmia kuten esimerkiksi työssäoppimisen ja opiskelija-arvioinnin suunnitelmat, joiden suhde koko opetussuunnitelmaan jää helposti irralliseksi.

Yhteistyön lisääntyminen työ- ja elinkeinoelämän kanssa on erittäin myönteistä. Sen sijaan kehittämistarpeita on havaittavissa muiden yhteistyötahojen kuten muut oppilaitokset kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (hopsien) sisällöllistä kehittämistä ja niiden käyttöönoton tukemista kaikilla koulutusaloilla on syytä edelleen lisätä. Aikaisemman osaamisen hyväksilukemista on tehostettava myös rahoitusjärjestelmiä kehittämällä. Ohjausta tarvitaan myös henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien tekemiseen sekä hyviä malleja erilaisten hyväksilukukäytäntöjen toteuttamiseen.

SAMMANDRAG

Bakgrund

Utbildningsstyrelsen gjorde år 2002 en utredning över hur de nya läroplansgrunderna, som inom den grundläggande yrkesutbildningen fastställdes under åren 1999-01, hade förverkligades. Över utredning publicerades en rapport år 2004. Utgående från resultaten beslöt man att i en ny uppföljning klargöra i vilken utsträckning utbildningsanordnarna verkade enligt fastställda läroplaner i slutet av år 2004. Uppdraget gavs åt Utbildningsstyrelsen som beredde en ny utredning under år 2004.

Utredningen berörde alla grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen och den genomfördes medelst en enkät. Avsikten med enkäten var att klargöra hur läroplansprocessen förlöpt, huruvida läroplanerna nu fastställts och till vissa delar klargjordes också om innehållet fyllde de ställda kraven. Utredningsmaterialet sammanställdes utgående från ett frågeformulär som riktades till alla utbildningsanordnarna och genomfördes som en nätbaserad förfrågan under januari-februari år 2005. Frågeformuläret var något förändrat och mindre omfattande än vad det varit vid föregående utredning år 2002.

Förfrågan riktades till 172 utbildningsanordnare, av vilka 154 var finskspråkiga, 16 svenskspråkiga och två två-språkiga anordnare.

Resultat

Av de finska utbildningsanordnarna svarade 123 eller 80 % på förfrågan. Av de svensk- och tvåspråkiga utbildningsanordnarna besvarade 44 % förfrågan. De svenskspråkiga utbildningsanordnarna som besvarade förfrågan representerade emellertid över 90 % av de finlandssvenska studerandena. Nätutredningen kompletterades med intervjuer direkt riktade till de enskilda utbildningsanordnarna.

Det centrala resultatet var att läget vad gällde fastställda läroplaner klart förbättrats efter den föregående utredningen. Speciellt de examensinriktade delarna av läroplanerna var till övervägande del fastställda. Av de finskspråkiga utbildningsanordnarna som besvarat förfrågan meddelade 14 % att de inte hade en fastställd gemensam del (år 2002 var motsvarande siffra 19 %). Av dessa hade dock en del den gemensamma delen redan gjort eller hade den under arbete men den var ännu inte formellt godkänd. En allmänt angiven orsak till dessa brister anfördes nyligen genomförda organisationsförändringar.

Läget för de examensinriktade delarnas del hade märkbart förbättrats efter år 2002. Av de utbildningsanordnare som besvarat enkäten meddelade endast 4 % (19 % år 2002), att de inte hade en godkänd läroplan för sin utbildning. Flera utbildningsanordnare hade redan förnyat de examensinriktade delarna flera gånger eller hade uppdatering på gång år 2005. Några utbildningsanordnare hade gjort de årliga uppdateringarna endast i studieguiden.

Innehållet i *de gemensamma delarna* hade något förändrats sedan år 2002. År 2004 beskrev läroplanen i högra grad principerna för individuella studieplaner och specialundervisning och i mindre utsträckning utbudet av studier, gemensamma betoningar och läroanstaltens självvärdering. Över hälften av alla utbildningsanordnare (56 %) hade i läroplanen infört element utöver det som läroplansgrunderna förutsätter såsom samarbetet mellan hem och skola, antagningsprinciper, elevvård och IT-strategier.

Innehåller i *de examensinriktade delarna* hade inte i nämnvärd utsträckning förändrats från år 2002. I den senare utredningen beskrevs något oftare gemensamma studiehelheter och studiearrangemang men mera sällan planer över bedömningen eller hur studierna borde avancera. I läroplanerna år 2004 hade studiehelheternas preciserade mål, innehåll och bedömningskriterier mest utförligt beskrivits. De största bristerna gällde tillgodoräkande och erkännande av tidigare studier som i var fjärde utbildningsanordnares (28 %) läroplan inte fanns beskrivet.

Vissa element som borde finnas i den examensinriktade delen av läroplanen presenteras årligen i speciella bilagor, det gällde bl.a. valfria studier och studiernas uppläggning. De valfria studierna var hos en del utbildningsanordnare för alla studerande gemensamma.

I de examensinriktade delarna av utbildningsanordnarnas läroplaner hade år 2004 inkluderats också annat än vad läroplansgrunderna förutsätter. Bl.a. läromedel, undervisningsmetoder, inlärningsmiljöer, beskrivningar av själva inlärningsprocessen och processen för övergången från skola till arbetsliv. Vissa element som läroplansgrunderna förutsätter i den examensinriktade delen kunde vara införd i den gemensamma delen eller behandlade i andra utbildningsanordnarens dokument.

Så gott som alla utbildningsanordnare samarbetade med arbets- och näringsliv år 2004. Annat samarbete tex. med andra läroanstalter föreföll att ha minskat. År 2004 hade lokala behov beaktats mest i skolans valfria studier och genom att beakta speciella lokala kunskapskrav. Framförallt hade lokala behov beaktats vid inläring arbetet, vilket förövrigt inte frågats vid utredningen år 2002.

Uppgörande av individuella studieplaner hade ökat jämfört med år 2002. I större utsträckning gjordes de individuella planerna gruppvis eller för endast en del av de studerande. Alla utbildningsanordnare ansåg att de individuella studieplanerna är nödvändiga.

År 2004 meddelade hälften av utbildningsanordnarna att tillgodoräknande förkortar studietiden med en termin eller mindre. Var sjunde ansåg att tillgodoräknande inte förkortar studietiden alls och var tionde uppgav att den förkortas med ett helt skolår. Dessa uppfattningar skiljer sig inte nämnvärt från resultaten år 2002.

Slutsatser

Utgående från resultaten och de kompletterande intervjuerna kan man konstatera att läget gällande utbildningsanordnarnas läroplaner är gott men vissa utbildningsanordnare verkade ännu i juni år 2005 i en olaglig situation. Detta har påtalats och läroplanerna är hos dessa utbildningsanordnare under arbete.

På basen av de utredningar som gjorts är det uppenbart att utbildningsanordnarna tarvar stöd och handledning vid uppgörande av sina läroplaner. Det föreligger också ett uppenbart behov hos utbildningsanordnarna att tillsammans med sakkunniga klargöra läroplanens betydelse som det centrala styrinstrumentet för utbildningsverksamheten.

Relationen mellan läroplanens gemensamma del och den examensinriktade delen och innehållen i respektive del är det också skäl att klargöra. Det verkar som om åtminstone till någon del anvisningarna i läroplansgrunderna gällande läroplanernas innehåll varit oklara. Utbildningsanordnarna tillhandahåller flera olika planer, tex. planer för inläring i arbetet och bedömning, vilkas betydelse i relation till läroplanen blir oklar.

Det är glädjande att samarbetet med arbetslivet ökar men det föreligger ett behov att utveckla samarbetet med andra intressenter, bl.a. läroanstalter.

Innehållet i de individuella läroplanerna bör utvecklas och ibruktagande av dem bör stödas inom alla branscher. Tillgodoräknande av inhämtat kunnande bör effektiviseras och stödas också via finansieringssystemet. Det behövs handledning för uppgörande av individuella studieplaner och modeller för hur tillgodoräkningsrutiner skall ordnas.

Utredningen år 2002 gav vid handen att läroplansprocessen i de svenska läroanstalterna kommit igång men i många avseenden ännu inte antagit de former och lett till de mål som läroplansreformen förutsatte. Under de två år som förflutit har projekt och fortbildning ökat utbildningsanordnarnas och läroplansaktörernas medvetenhet om reformens och läroplansgrundernas syften. Den nu gjorda uppföljningen visar att läroplansarbetet fortgår och att läget har förbättrats. Stegvis vaknar insikten om att arbetet är en kontinuerlig process som inom utbildningsanordnarens organisation förutsätter etablerade arbetsrutiner och förvaltningsprocedurer. Ännu har emellertid inte utbildningsanordnarens läroplan blivit ett verkligt instrument för pedagogisk styrning, kvalitetssäkring och resurstilldelning.

SUMMARY

Background

All Finnish upper secondary vocational qualifications and their respective National Core Curricula were reformed between 1999 and 2001. Between 2002 and 2003, the Finnish National Board of Education carried out a follow-up study of implementation of the National Core Curricula through local curricula in the autumn of 2002 and published a report detailing the study in August 2004. Based on the results, it was decided to review the approval status of education providers' own local curricula at the end of 2004. The task was assigned to the National Board of Education, which prepared implementation of the new follow-up during the autumn of 2004.

The follow-up covered all upper secondary vocational qualifications and all fields of vocational education and training and was carried out by means of a questionnaire survey. The purpose of the survey was to obtain feedback on the process of preparing local curricula, their approval status and contents. The new data was collected using a questionnaire form addressed to all education providers and it was mainly carried out as an on-line survey during January and February 2005. The questionnaire form was a more concise and somewhat modified version of the form used in the questionnaire study carried out in 2002.

The survey covered 172 education providers, comprising 154 Finnish-language, 16 Swedish-language and 2 bilingual providers offering curricular (school-based) upper secondary vocational education and training.

Results

The questionnaire was completed by 123 Finnish-language education providers, equivalent to an 80% response. The response rate for Swedish-language and bilingual providers was 44%. The data was supplemented in June 2005 by interviewing non-respondents over the telephone.

The main result obtained was that the approval status of local curricula among education providers was clearly better at the end of 2004 when compared with the situation in 2002. In particular, the approval status of qualification-specific sections of local curricula had improved considerably since 2002. In 2004, 4% of all respondents (19% in 2002) stated that they were yet to approve a qualification-specific section for the programmes that they were implementing. Many education providers had already approved several versions of qualification-specific sections or were planning a new update in 2005. Some education providers only included those topics that needed to be updated every year in their study guides.

In 2004, 14% of Finnish-language providers who responded to the survey (19% in 2002) stated that they were yet to approve the common section of their own curriculum. All education providers lacking the common section were almost invariably small providers organising education and training in one field or qualification. Many of these stated that they were currently preparing the common section, but were yet to approve it. The reason given by these providers was organisational changes made to municipal education and training consortia.

The contents of the *common sections* of local curricula had changed to some extent since 2002. The common sections effective in 2004 contained more principles of individual study plans and special needs provision and fewer descriptions of community spirit, study provision, common emphases and institutional self-evaluation when compared with 2002. In addition to the contents required by the National Core Curricula, more than half (56%) of education providers had also included other topics in the common section of their curricula in 2004, such as organisation of home/school co-operation, student selection, student welfare services and ICT strategy.

Conversely, the contents of the *qualification-specific sections* of curricula had not changed to any significant extent since 2002. It was more common for the qualification-specific sections of the curricula effective in 2004 to include the common study modules and methods of arranging studies, but student assessment plans or details of progress in studies were covered less frequently when compared with 2002. In 2004, the areas best covered in the qualification-specific sections of curricula were the specified objectives and contents of and assessment criteria for vocational study modules, including core subjects. Deficiencies occurred in the description of accreditation procedures, as about a quarter (28%) of education providers had not included this topic in the qualification-specific section of their respective curricula.

Some of the topics falling within the qualification-specific section, such as provision of free-choice studies and timing of studies, had been described in a separate appendix drawn up every year. With some education providers, provision of free-choice studies was common to all fields.

In 2004, the qualification-specific sections also included topics other than those required by the National Core Curricula. These included teaching materials, learning methods, learning environments, a description of a VET process that matched the set objectives and a description of the employment process on the labour market. Some topics falling within the qualification-specific section, as determined in the National Core Curricula, had been included in the common section or presented in other documents.

Almost all education providers (96%) co-operated with the world of work and business in 2004. However, co-operation with other parties, such as different educational institutions, appeared to have declined since 2002. In 2004, local needs had mostly been taken into account in terms of optional studies and consideration of local skills needs, but the area where local needs clearly played an even more significant role was on-the-job learning, which was not covered as an individual item in the 2002 survey.

Preparation of individual study plans (ISP/HOPS) for all students had increased compared with the situation in 2002. Education providers had also drawn up more individual study plans for certain groups or specific students. All education providers considered individual study plans to be useful and essential.

In 2004, almost half (49%) of education providers stated that accreditation of previous studies expedited students' progress for less than one term. About one in seven education providers reported that accreditation did not speed up studies at all and a tenth stated that periods of study were reduced by one term. The effects of accreditation had not changed to any significant extent since 2002.

Conclusions

Based on the results of the survey and supplementary interviews, it can be concluded that the approval status of local curricula among education providers is already good, but some providers were still violating the law in June 2005. These issues have now been addressed and the providers concerned have promised to prepare their curricula.

The 2002 survey showed that Swedish-language education providers had initiated their curricular process. According to results obtained at the time, however, the process had not yet achieved the objectives and forms intended in the curricular reform. Over the past two years, projects and training have increased awareness among education providers and people involved in curricular work of the significance and status of the qualifications and curricular reform. The new survey shows that curricular work continues and that the situation is improving. People have gradually woken up to the fact that curricular development is a continuous process requiring organised efforts and process management from education providers. It is fair to say, however, that local curricula are still not a genuine tool for pedagogical guidance, quality assurance and resource allocation in all respects.

Based on the two follow-up studies conducted, it is fair to say that there are some needs for support, guidance and training in curricular development among education providers. In addition, there is also a need to consider the significance of curricula as key instruments in steering operations together with experts.

It is also necessary to clarify the mutual relationship between the common and qualification-specific curriculum sections and the contents of both. It seems that the provisions governing the contents of local curricula set out in the National Core Curricula have remained unclear at least in some respects. Education providers also have plenty of separate plans, such as on-the-job learning and student assessment plans, and the relationship between these and the curriculum as a whole can easily remain unconnected.

Increasing co-operation with the world of work and business is very positive. Conversely, some development needs can be observed in terms of co-operation with other partners, such as other educational institutions.

There is reason to further increase development of individual study plans in terms of contents and support of their introduction in all fields of vocational education and training. Accreditation of previous competence must also be intensified through development of funding systems. In addition, education providers need guidance in preparation of individual study plans and good models to implement various accreditation practices.

1 JOHDANTO

Kaikki ammatillisen peruskoulutuksen tutkinnot ja opetussuunnitelmat uudistettiin vuosina 1999–2001. Opetussuunnitelman perusteiden pohjalta koulutuksen järjestäjien tuli laatia ja hyväksyä opetussuunnitelmat, joiden mukaan koulutus toteutettiin kaikilla aloilla viimeistään 1.8.2001 alkaen.

Opetushallitus teki tutkinto- ja opetussuunnitelmauudistuksen tavoitteiden toteutumisesta seurantaselvityksen, josta raportti valmistui kesäkuussa 2004 (Väyrynen, Pirjo (toim.) Ammatillisen peruskoulutuksen tutkinto- ja opetussuunnitelmauudistuksen toteutuminen. Selvitys vuosien 1999–2001 tutkinto- ja opetussuunnitelmauudistuksesta). Tulokset kuvasivat koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilannetta ja opetussuunnitelmien laatua vuoden 2002 lopussa. Tulokset osoittivat mm., että moni paikallinen opetussuunnitelma oli vielä työn alla ja koulutuksen järjestäjien rooli opetussuunnitelmatyössä vasta muotoutumassa. Syyslukukaudella 2002 joka viidennellä koulutuksen järjestäjällä oli vähintään yksi (joko jokin tutkintokohtaisista osista tai opetussuunnitelman yhteinen osa) uusista opetussuunnitelmista hyväksymättä. Tulosten pohjalta päätettiin tarkistaa opetussuunnitelmien hyväksymistilanne vuoden 2004 lopussa.

Seuranta valmisteltiin syksyn 2004 aikana ja se toteutettiin nettikyselynä tammi – helmikuussa 2005. Kyselylomake oli suppeampi ja hieman muokattu versio vuonna 2002 käytetystä kyselylomakkeesta. Sen avulla haluttiin saada tietoa erityisesti paikallisten opetussuunnitelmien hyväksymistilanteesta. Tässä raportissa kuvataan kyselyn tulokset ja verrataan niitä vuoden 2002 tilannetta kuvaaviin vastaaviin tuloksiin. Seurannan toteuttamista on ohjannut opetusneuvos, yksikön päällikkö Sirkka-Liisa Kärki ja aineiston kokoamisesta, analysoinnista ja raportoinnista on vastannut opetusneuvos Pirjo Väyrynen. Opetusneuvos Tor Lindholm on analysoinut ja raportoinut ruotsinkielisten koulutuksen järjestäjien vastaukset. Tämän raportin työstämisessä on avustanut KM Anna Launonen ja sihteerinä on toiminut projektisihteeri Minna Taivassalo.

2 SEURANNAN TAVOITTEET

Tämän seurannan tavoitteena on ollut hankkia tietoa erityisesti siitä, mikä on koulutuksen järjestäjien ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelmien hyväksymistilanne vuoden 2004 lopussa ja miten opetussuunnitelmien sisällöissä on huomioitu opetussuunnitelman perusteiden vaatimukset. Keskeisten tulosten osalta vertailuja on tehty vuosien 2002 ja 2004 tilanteiden välillä.

3 SEURANTA-AINEISTO, SEN KOKOAMINEN, MENETELMÄT JA TULOSTEN LUOTETTAVUUS

Opetusministeriö antoi koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien vuoden 2004 hyväksymistilannetta kuvaavan seurantatehtävän Opetushallitukselle. Ammatillisen koulutuksen linjalla valmisteltiin syksyn 2004 aikana uusintakyselyssä käytetty kyselylomake sekä lähetettiin tiedote tulevasta kyselystä kaikille koulutuksen järjestäjille.

3.1 PERUSJOUKKO, MENETELMÄT JA AINEISTON HANKINTA

Seuranta koskee kaikkia ammatillisen koulutuksen aloja ja perustutkintoja. Koulutuksen järjestäjien yhteystiedot poimittiin Opetushallituksen Opti-tietokannasta joulukuussa 2004. Perusjoukon suuruus oli yhteensä 172, joista 154 suomenkielistä opetussuunnitelmaperusteista koulutusta antavaa koulutuksen järjestäjää ja 18 ruotsinkielistä (heistä 2 kaksikielistä) koulutuksen järjestäjää. Vuonna 2004 koulutuksen järjestäjien kokonaislukumäärä oli 17 pienempi kuin vuonna 2002 yhdistymisten ja muiden koulutuksen järjestäjien parissa tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista, opetussuunnitelmajärjestelmän toimivuutta sekä koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien laadinnan tilannetta selvitettiin koko perusjoukolle osoitetulla kyselyllä. Kyselyn tarkoituksena oli saada palautetta paikallisten opetussuunnitelmien laatimisprosessista, hyväksymistilanteesta ja niiden sisällöistä. Kyselylomake (liite 1) oli hieman muokattu ja lyhennetty versio vuoden 2002 seurantatutkimusta varten tehdystä kyselylomakkeesta. Aiemmin käytetyn lomakkeen 33:sta kysymyksestä valittiin uuteen kyselylomakkeeseen taustatietojen lisäksi yhdeksän suljettua kysymystä, joiden avulla haluttiin tietoa opetussuunnitelmien hyväksymistilanteesta sekä opetussuunnitelmien sisällöistä. Lomakkeessa oli kysymyksiä myös opintojen hyväksilukemisen vaikutuksesta opintoaikaan ja henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien merkityksestä ja niiden yleisyydestä.

3.2 KYSELYN TOTEUTTAMINEN JA VASTANNEET

Tiedote kyselystä lähetettiin kaikille ammatillista opetussuunnitelmaperusteista peruskoulutusta antaville koulutuksen järjestäjille kirjeitse marraskuussa 2004 ja sähköpostitse joulukuussa 2004, jolloin myös lomake avattiin vastattavaksi. Kyselyyn vastattiin Opetushallituksen www-sivuilla. Lisäksi ruotsinkielisille koulutuksen järjestäjille postitettiin joulukuussa 2004 ruotsinkielinen kyselylomake. Vastausaikaa oli 15.1.2005 saakka, johon mennessä kyselyyn vastasi 79 koulutuksen järjestäjää.

Uusintapyyntö kyselyyn vastaamisesta toimitettiin niille koulutuksen järjestäjille, jotka eivät olleet vastanneet määräaikaan mennessä ja vastausaikaa jatkettiin helmikuun 2005 loppuun saakka.

Opetushallitukseen tuli tarkentavia kysymyksiä ja täydentäviä vastauksia puhelimitse ja sähköpostitse joitakin kymmeniä. Useimmiten kysyjät halusivat varmistua siitä, kuuluvatko he vastaajien joukkoon ja myös siitä, ovatko vastaukset tulleet perille. Maaliskuun 2005 alussa aloitettiin kyselyaineiston tarkistaminen ja valmistelu analysointia varten.

Suomenkielisistä koulutuksen järjestäjistä (N=154) kyselyyn vastasi 123 koulutuksen järjestäjää. Ruotsinkielisistä ja kaksikielisistä koulutuksen järjestäjistä (N=18) kyselyyn vastasi kahdeksan. Suomenkielisten vastausprosentti 79,9 % oli hyvä. Ruotsinkielisten vastausprosentti 44,4 % jäi alhaiseksi.

Kadon analysoimiseksi Opetushallitus tiedusteli kesäkuussa 2005 puhelimitse ei-vastanneilta koulutuksen järjestäjiltä (31 suomenkielistä ja 10 ruotsinkielistä) opetussuunnitelmien hyväksymistilannetta. Katoa analysoimalla havaittiin, että vastamatta olivat jättäneet useimmiten pienet ja/tai yksialaiset oppilaitokset. Mukana oli neljä suurempaa, monialaista koulutuksen järjestäjää, joista kahden organisaatiota oli uudistettu viime vuoden aikana. Suomenkielisistä koulutuksen järjestäjistä 24 ilmoitti puhelimesta, että heillä on käytössään hyväksytyt opetussuunnitelman yhteinen osa ja tutkintokohtaiset osat. Niitä koulutuksen järjestäjiä, joilta ei saatu vahvistusta hyväksytyjen opetussuunnitelmien tilanteesta, on pyydetty toimittamaan opetussuunnitelmansa Opetushallitukseen vuoden 2005 loppuun mennessä.

3.3 KYSELYN ANALYSOINTI JA RAPORTOINTI

Suomenkielinen kyselyaineisto on käsitelty sähköisesti. Suomenkielisiä koulutuksen järjestäjiä koskeva aineisto on analysoitu SPSS -ohjelman avulla. Ruotsinkieliset vastaukset analysoitiin suoraan kyselylomakkeista ja vastausten vähäisyydestä johtuen raportointiin lähinnä laadullisesti.

Suomenkielisen kyselyn aineisto raportoidaan määrällisesti taulukkoina ja graafisina kuvauksina. Kuvaukset eivät sisällä puhelinhaastatteluina täydennettyjä tietoja kyselyyn ei-vastanneiden koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilanteesta, vaan heidän osaltaan tilannetta kuvataan sanallisesti.

3.4 TULOSTEN LUOTETTAVUUS

Kyselylomakkeeseen oli poimittu kysymyksiä vuonna 2002 käytetystä kyselylomakkeesta. Edellisessä selvityksessä kyselylomakkeella oli todettu saatavan luotettavaa tietoa. Nyt kysely toteutettiin suppeampana ilman laajoja avovastauksia. Suomenkielisten koulutuksen järjestäjien vastausprosentti oli hyvä, vaikka netissä toteutettu kysely aiheutti jossain määrin vastaamattomuutta. Tuloksia

kuitenkin täydennettiin puhelinhaastatteluin, jolloin saatiin tarkempaa tietoa opetussuunnitelmien hyväksymistilanteesta.

Vuosien 2002 ja 2004 tuloksia verrataan toisiinsa. Vuoden 2004 tilannetta kuvaavan kyselyn ajankohtana uusien opetussuunnitelman perusteiden voimaantuloa oli kulunut kolmesta viiteen vuotta tutkinnosta riippuen.

4 OPETUSSUUNNITELMIEN LAADINNAN TILANNE JA OPETUSSUUNNITELMAPROSESSIT

Opetussuunnitelmien uudistamista koskeva seuranta selvittää pääasiassa lain 630/1998, asetuksen 811/1998, valtioneuvoston päätöksen 213/1999, opetusministeriön päätöksen 5/011/1999 sekä Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteiden (vuosina 1999–2001) toteutumista koulutuksen järjestäjien laatimissa opetussuunnitelmissa. Opetushallitus on antanut valtaosan opetussuunnitelman perusteista vuonna 2000.

Tässä luvussa kuvataan suomenkielisille koulutuksen järjestäjille osoitetun kyselyn tuloksia. Ruotsinkielisten koulutuksen järjestäjien tulokset esitetään luvussa 5. Tulokset raportoidaan pääasiassa lomakkeessa olevassa kysymysjärjestyksessä (liite 1).

Aluksi esitellään kyselyyn vastanneiden koulutuksen järjestäjien taustatietoja. Opetussuunnitelmauudistusta koskevista kysymyksistä raportoidaan opetussuunnitelmien yhteisten ja tutkintokohtaisten osien laadinta- ja hyväksymistilanne sekä niiden asiasisällöllinen vastaavuus verrattuna opetussuunnitelman perusteiden vaatimukseen. Hyväksymistilannetta kuvataan myös lääneittäin. Lisäksi kuvataan paikallisten tarpeiden huomioon ottamista opetussuunnitelmien yhteisissä ja tutkintokohtaisissa osissa sekä henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laadintatilannetta ja niiden tarpeellisuutta. Lopuksi tarkastellaan opintojen hyväksilukemisen vaikutuksia opiskelijoiden opiskeluaikaan. Tuloksia verrataan vuoden 2002 tuloksiin.

4.1 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN OMISTAJAYHTEISÖT JA SIJAINTI

Kyselyyn vastanneista koulutuksen järjestäjistä 59 (48 %) oli kuntien tai kuntayhtymien omistamia ja lähes puolet (47 %) yksityisiä koulutuksen järjestäjiä. Valtion omistuksessa oli 5 % kyselyyn vastanneista suomenkielisistä koulutuksen järjestäjistä. Prosentuaalisesti tarkasteltuna yksityisiä koulutuksen järjestäjiä on paljon, mutta useimmat niistä ovat pieniä ja niiden opiskelijamäärät vähäisiä verrattuna kuntien ja kuntayhtymien omistamien koulutuksen järjestäjien opiskelijamääriin.

Vuonna 2004 vastanneissa oli enemmän yksityisiä koulutuksen järjestäjiä ja vähemmän kuntien ja kuntayhtymien omistamia koulutuksen järjestäjiä verrattuna vuoden 2002 kyselyn tuloksiin, jolloin kuntien ja kuntayhtymien omistuksessa oli 58 % ja yksityisten 39 % vastaajista. Taulukossa 1 tarkastellaan koulutuksen järjestäjien sijaintia eri lääneissä vuoden 2002 ja 2004 aineistoissa.

TAULUKKO 1.**Vastanneiden koulutuksen järjestäjien toimipaikan sijainti eri lääneissä.**

	Vastanneita koulutuksen järjestäjiä			
	Vuoden 2002 tilanne		Vuoden 2004 tilanne	
Toiminta-alue	n	%	n	%
Etelä-Suomen lääni	40	27	38	31
Länsi-Suomen lääni	64	43	48	39
Itä-Suomen lääni	23	16	15	12
Oulun Lääni	14	9	14	11
Lapin lääni	7	5	8	7
Yhteensä	148	100	123	100

Kyselyyn vastanneiden suomenkielisten koulutuksen järjestäjien toiminta-alueet jakautuivat lähes samankaltaisesti vuosina 2002 ja 2004. Eniten koulutuksen järjestäjiä oli mukana Länsi-Suomen ja Etelä-Suomen lääneistä. Länsi-Suomen ja Itä-Suomen lääneistä oli kuitenkin vuoden 2004 selvityksessä suhteellisesti hieman vähemmän koulutuksen järjestäjiä kuin vuonna 2002. Etelä-Suomen ja Oulun läänistä oli puolestaan mukana suhteellisesti hieman enemmän koulutuksen järjestäjiä vuonna 2004 kuin vuonna 2002.

4.2 OPETUSSUUNNITELMIEN LAADINTA- JA HYVÄKSYMISTILANNE

Opetussuunnitelmien laadinta- ja hyväksyminen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta ovat koulutuksen järjestäjien lakisääteisiä (L630/98) tehtäviä. Opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden mukaan opetussuunnitelmaan tulee sisällyttää kaikkia koulutusaloja ja tutkintoja varten opetussuunnitelman yhteinen osa ja tutkinnoittain eriytyvät osat. Kyselyssä tätä tietoa kysyttiin erikseen opetussuunnitelmien yhteisten ja tutkintokohtaisten osien osalta.

4.2.1 Yhteisten osien laadinta- ja hyväksymistilanne

Opetussuunnitelmien laadintatilanteesta kysyttiin yhteisten osien hyväksymisvuotta (vuodet 1999–2004). Tässä kyselyssä oli mahdollista valita vain yksi hyväksymisvuosi. Niille koulutuksen järjestäjille, jotka olivat asiasta erikseen tiedustelleet, oli annettu ohjeeksi ilmoittaa viimeisin hyväksymisvuosi, mikäli opetussuunnitelma oli hyväksytty jo uudelleen tai useaan kertaan. Lisäksi lomakkeessa kysyttiin, olivatko opetussuunnitelmien yhteiset osat laadittu, mutta ei hyväksytty, vai oliko niitä laadittu ollenkaan. Taulukossa 2 kuvataan hyväksymistilannetta vuosina 2002 ja 2004. Vuoden 2002 tiedot ovat *kursiivilla*.

TAULUKKO 2.

Yhteisten osien laadinnan ja hyväksynnän tilanne vuosien 2002 ja 2004 aineistoissa.

Yhteinen osa					Hyväksytty vuonna											
Ei laadittu/ ei hyväksytty			Hyväk- sytty yhteensä		1999*		2000		2001		2002		2003		2004	
vuosi	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2002	29	19	123	81	19	15	49	40	36	30	19	15				
2004	17	14	108	86	5	5	16	15	28	26	16	15	21	19	22	20

* Opetushallitus on antanut kolmen perustutkinnon opetussuunnitelman perusteet vuonna 1999. Ilmeisesti osa vastaajista viittasi aikaisempaan opetussuunnitelma uudistukseen (Opetushallitus 1995).

Vuoden 2004 aineistossa hyväksytyjen opetussuunnitelmien yhteisten osien määrä kasvoi 5 % vuoden 2002 tilanteeseen verrattuna. Noin joka neljäs koulutuksen järjestäjä (26 %) oli hyväksynyt opetussuunnitelman yhteisen osan vuonna 2001 ja 39 % koulutuksen järjestäjistä vuosina 2003–2004. Vuonna 2004 koulutuksen järjestäjistä 17 (14 %) ilmoitti, että heillä ei ole hyväksyttyä opetussuunnitelman yhteistä osaa.

4.2.2 Tutkintokohtaisten osien laadinta- ja hyväksymistilanne koulutusaloittain

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutusalat ja niihin kuuluvat tutkinnot määritellään asetuksessa (A 81/98). Opetushallitus laatii ja vahvistaa perustutkintojen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet. Opetussuunnitelman tutkintokohtaisista osista kysyttiin vastaavat tiedot kuin opetussuunnitelmien yhteisistä osista. Vastaukset esitellään koulutusaloittain ja perustutkinnoittain.

Vastauksia kysymyksiin tuli enemmän kuin kyselyssä oli mukana koulutuksen järjestäjiä, koska koulutuksen järjestäjät merkitsivät useita vaihtoehtoja sen mukaisesti, miten heillä oli eri perustutkintoja kullakin koulutusallalla. Näin ollen luvuissa kokonaisnumerukset (n) viittaavat yhteenlaskettuun perustutkintojen määrään.

Vuonna 2004 aineistoon kuului kaikkiaan 1085 tutkintokohtaista osaa ja vuoden 2002 aineistossa tutkintokohtaisia osia oli yhteensä 1253. Hyväksytyjen opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien määrä oli noussut reilusti vuodesta 2002. Hyväksymättä oli 4 % (n=41) opetussuunnitelman tutkintokohtaisista osista.

Myös tutkintokohtaisista osista kysyttiin hyväksymisvuotta. Vuosina 2003 ja 2004 oli hyväksytty yhteensä yli kolme sataa opetussuunnitelman tutkintokohtaista osaa. Suhteellisesti hyväksytyjen tutkintokohtaisten osien määrä oli noussut 15 % vuodesta 2002.

Taulukossa 3 esitetään koulutusaloittain tiedot opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien hyväksymistilanteesta vuosien 2002 ja 2004 aineistoissa.

TAULUKKO 3.
Tutkintokohtaisten osien laadinnan ja hyväksynnän tilanne koulutusaloittain vuosina 2002 ja 2004.

Koulutusala	TUTKINTOKOHTAINEN OSA											
	Hyväksytty		Ei-hyväksytty		Yhteensä		Hyväksytty		Ei-hyväksytty		Yhteensä	
	v. 2002		v. 2002		v. 2002		v. 2004		v. 2004		v. 2004	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Luonnonvara-ala	77	71	32	29	109	100	82	91	8	9	90	100
Tekniikan ja liikenteen ala	468	81	108	19	576	100	472	97	13	3	485	100
Kaupan ja hallinnon ala	76	84	14	16	90	100	91	96	4	4	95	100
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	212	88	29	12	241	100	185	97	5	3	190	100
Sosiaali- ja terveysala	101	89	13	11	114	100	91	97	3	3	94	100
Kulttuuriala	60	69	27	31	87	100	87	96	4	4	91	100
Vapaa-aika- ja liikunta-ala	26	72	10	28	36	100	36	90	4	10	40	100
Yhteensä	1020	81	233	19	1253	100	1044	96	41	4	1085	100

* Opetushallitus on antanut valtaosan opetussuunnitelman perusteista vuonna 2000. Vuonna 1999 annettiin kolmelle perustutkinnolle opetussuunnitelman perusteita koskevat määräykset. Osa koulutuksen järjestäjistä, jotka ilmoittivat hyväksyneensä vuonna 1999 opetussuunnitelmien tutkintokohtaisia osia, ovat ilmeisesti viittaneet edelliseen opetussuunnitelma uudistukseen (Opetushallitus 1995).

Vuonna 2004 opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien hyväksymistilanteessa ei havaittu suuria eroja eri koulutusalojen välillä. Vuoden 2004 hyväksymistilanne vaihteli koulutusaloittain 90 %:n (vapaa-aika-ala ja kulttuuriala) ja 97 %:n (tekniikan ja liikenteen ala, matkailu-, ravitsemis- ja talousala sekä sosiaali- ja terveysala) välillä.

Luonnonvara-ala

Vuoden 2004 vastausten mukaan 91 % luonnonvara-alan koulutukseen kuuluvista tutkintokohtaisista osista oli hyväksytty. Vastanneista puolet (n=41) oli hyväksynyt opetussuunnitelman vuosina 2001 ja 2002.

Tekniikan ja liikenteen ala

Tekniikan ja liikenteen alaan kuuluvista tutkinnoista 97 % noudatettiin hyväksytyä tutkintokohtaista osaa, joista noin joka kolmas oli hyväksytty vuonna 2000 ja 15 % vuonna 2004.

Kaupan ja hallinnon ala

Vuonna 2004 annettujen vastausten mukaan kaupan ja hallinnon alalla 96 % oli hyväksytyjä opetussuunnitelmia, joista noin joka neljäs (n=22) tutkintokohtainen osa oli hyväksytty vuonna 2000 ja lähes joka neljäs vuonna 2004.

Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Tällä alalla hyväksytyjä tutkintokohtaisia osia oli 97 %, joista puolet (n=93) oli hyväksytty vuosina 2000 ja 2001 ja lähes joka viides (19 %) vuonna 2004.

Sosiaali- ja terveysala

Hyväksytyjä opetussuunnitelman tutkintokohtaisia osia oli 97 %, joista 45 % oli hyväksytty vuosina 2000 ja 2001 ja joka seitsemäs vuonna 2004.

Kulttuuriala

Kulttuurialalla hyväksytyjä tutkintokohtaisia osia oli 96 %, joista yli puolet (n=49) oli hyväksytty vuosina 2001 ja 2002 ja 15 % vuonna 2004.

Vapaa-aika ja liikunta-ala

Tämän alan opetussuunnitelman tutkintokohtaisista osista oli 90 % hyväksyttyjä, joista lähes joka kolmas (n=11) oli hyväksytty vuonna 2001 ja joka neljäs (25 %) vuonna 2004.

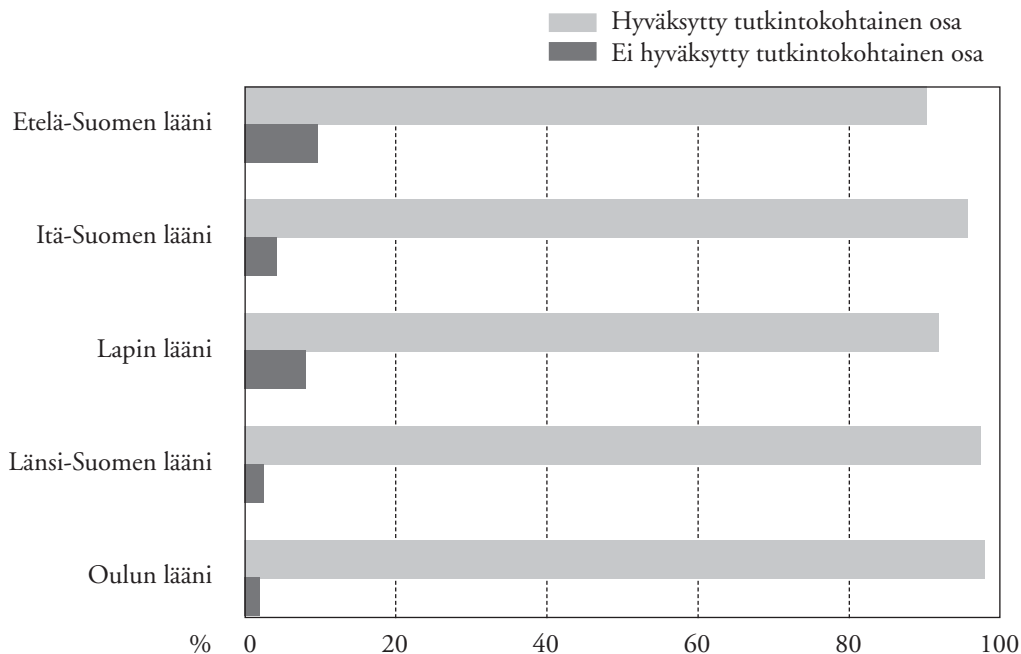
4.2.3 Tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien hyväksymistilanne lääneittäin vuonna 2004

Vastanneiden koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilannetta tarkasteltiin vuoden 2004 aineistosta myös lääneittäin. Tässä aineistossa ovat mukana myös ruotsinkieliset nettikyselyyn vastanneet koulutuksen järjestäjät. Vastaukset kuvaavat 154 suomenkielisen ja 8 ruotsinkielisen koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman tutkintokohtaisten osien hyväksymistilannetta vuoden 2004 lopussa. Vuoden 2002 aineistosta vastaavia tietoja ei ollut raportoitu.

TAULUKKO 4.
Opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien lukumäärät eri lääneissä vuonna 2004.

Tutkintokohtainen osa	Oulun lääni	Länsi-Suomen lääni	Lapin lääni	Itä-Suomen lääni	Etelä-Suomen lääni	Yhteensä
Hyväksytty	150	418	79	156	308	1111
Ei hyväksytty	3	11	7	7	33	61
Yhteensä (kpl)	153	429	86	163	341	1172

Eniten opetussuunnitelmien tutkintokohtaisista osista sijoittui Länsi-Suomen lääniin (n=429) ja vähiten Lapin lääniin (n=86). Opetussuunnitelmien hyväksymistilanteesta havaittuja läänien välisiä suhteellisia eroja tarkastellaan kuviossa 1 vuoden 2004 aineiston pohjalta.

KUVIO 1.
Opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien suhteellinen hyväksymistilanne eri lääneissä.

Kaikissa lääneissä opetussuunnitelman tutkintokohtaisten osien hyväksymistilanne oli yli 90 %. Läänien väliset erot eivät olleet suuria. Vastanneiden koulutuksen järjestäjien kaikkien tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien osalta paras hyväksymistilanne (98 % hyväksytty) oli Oulun läänissä ja huonoin (90 % hyväksytty) Etelä-Suomen läänissä.

4.2.4 Syyt opetussuunnitelmien viivästymiseen vuonna 2004

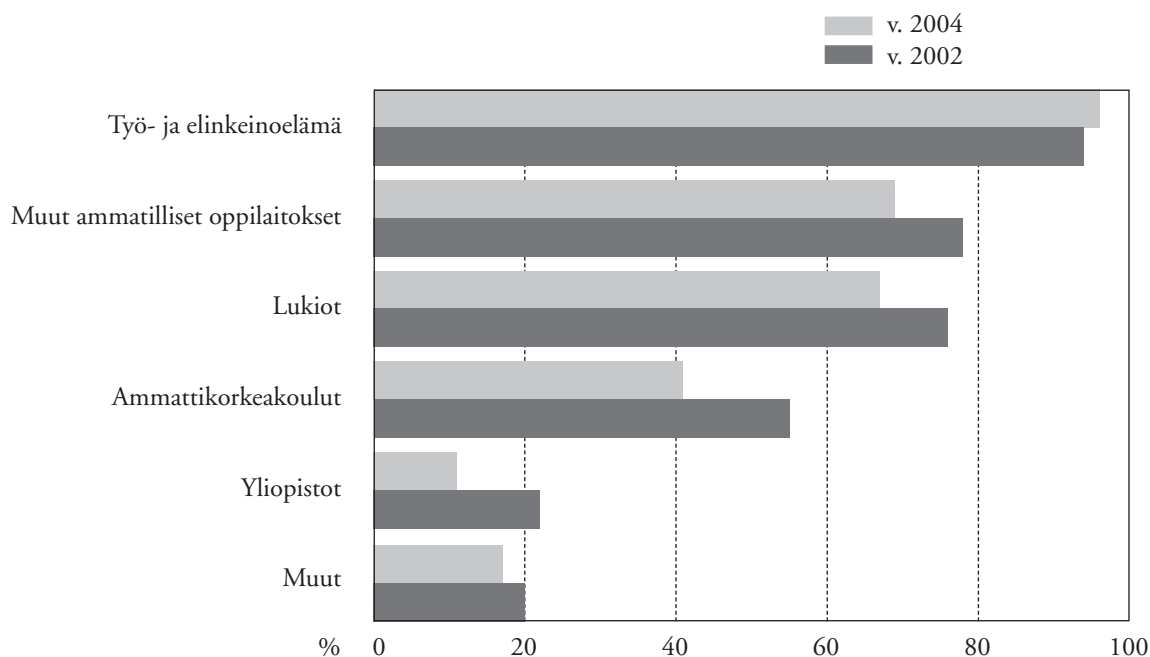
Vuonna 2004 kyselylomakkeessa ei ollut kysymystä, jossa olisi tiedusteltu syitä hyväksytyjen opetussuunnitelmien puuttumiseen. Kesäkuussa 2005 suoritetuissa täydentävissä puhelinhaastatteluissa tätä asiaa tiedusteltiin. Useimmat vastasivat kuten vuonna 2002 eli että opetussuunnitelmat ovat työn alla tai jo valmiita, mutta hyväksymättä. Tosin kävi ilmi, että joku koulutuksen järjestäjä ei ollut ryhtynyt opetussuunnitelmatyöhön. Syyksi ilmoitettiin, että he odottavat nuorten näyttöjen tuloa ja uudistavat opetussuunnitelmansa vasta sen jälkeen ”kerralla”. Tämän perusteella voidaan todeta, että mikäli koulutuksen järjestäjällä ei ole hyväksyttyä opetussuunnitelmaa, on tilanne lainvastainen.

4.3 YHTEISTYÖ OPETUSSUUNNITELMIEN LAADINNASSA

Paikallisten tarpeiden huomioon ottaminen opetussuunnitelmissa veloitetaan laissa (L630/98). Opetushallituksen (2000) määräyksen mukaan opetussuunnitelmissa tulee kuvata ammatillisten tutkintojen tarkoitus ja tehtävät sekä koulutuksen järjestämisessä, opetuksessa, oppimisessa ja arvioinnissa huomioon otettavat asiat. Koulutuksen järjestäjille on annettu mahdollisuus säännösten sallimissa rajoissa ottaa huomioon kunkin koulutusalan painotusten ja suuntaamistarpeiden arviointitehtävät.

4.3.1 Paikallisten tarpeiden huomioonottaminen opetussuunnitelmissa

Koulutuksen järjestäjiltä tiedusteltiin, minkä eri tahojen kanssa he olivat tehneet yhteistyötä opetussuunnitelmia laatiessaan. Vastaukset kuvataan kuviossa 2, jossa myös verrataan vuoden 2004 tilannetta vuoteen 2002.

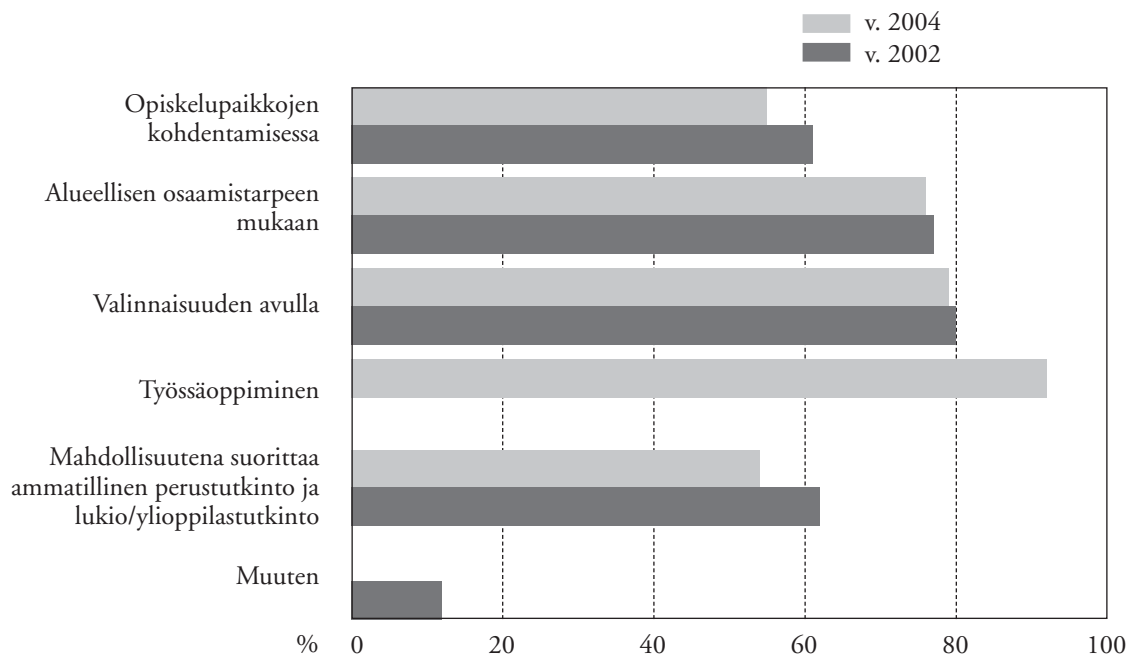

KUVIO 2.
Koulutuksen järjestäjien paikallinen yhteistyö eri tahojen kanssa vuosina 2004 ja 2002.

Lähes kaikki koulutuksen järjestäjät tekivät yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa sekä vuonna 2002 että vuonna 2004 (kuviota 2). Muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö vaikutti vähentyneen vuodesta 2002. Vuonna 2002 ammattikorkeakoulujen kanssa yhteistyötä ilmoitti tekevänsä yli puolet koulutuksen järjestäjistä, mutta vuonna 2004 vain selvästi alle puolet. Noin kaksi kolmasosaa koulutuksen järjestäjistä teki yhteistyötä muiden ammatillisten oppilaitosten tai lukioiden kanssa, tosin yhteistyö oli vähentynyt noin 10 % vuodesta 2002. Yliopistojen kanssa tehtävää yhteistyötä oli puolet vähemmän verrattuna vuoteen 2002.

Muita tahoja, joiden kanssa yhteistyötä tehtiin vuonna 2004, olivat: peruskoulu, opinto-ohjaajat, opiskelijahuollon toimijat, neuvottelukunnat ja jaostot, lääninhallitukset, kunnat, työvoimatoimistot, TE-keskukset, järjestöt, ammatilliset neuvottelukunnat, ammattijärjestöt, kehittämisprojektit, kuntoutusviranomaiset, Opetushallitus, oppisopimus- ja työssäoppimispaikat, seurakunnat, opiskelijat sekä vanhemmat.

Kysymyksessä 4 koulutuksen järjestäjät selvittivät myös sitä, millä tavoin paikallisten tarpeiden huomioonottaminen ilmenee heidän opetussuunnitelmassaan. Kuviossa 3 tarkastellaan, miten paikallisia tarpeita oli opetussuunnitelmissa painotettu.

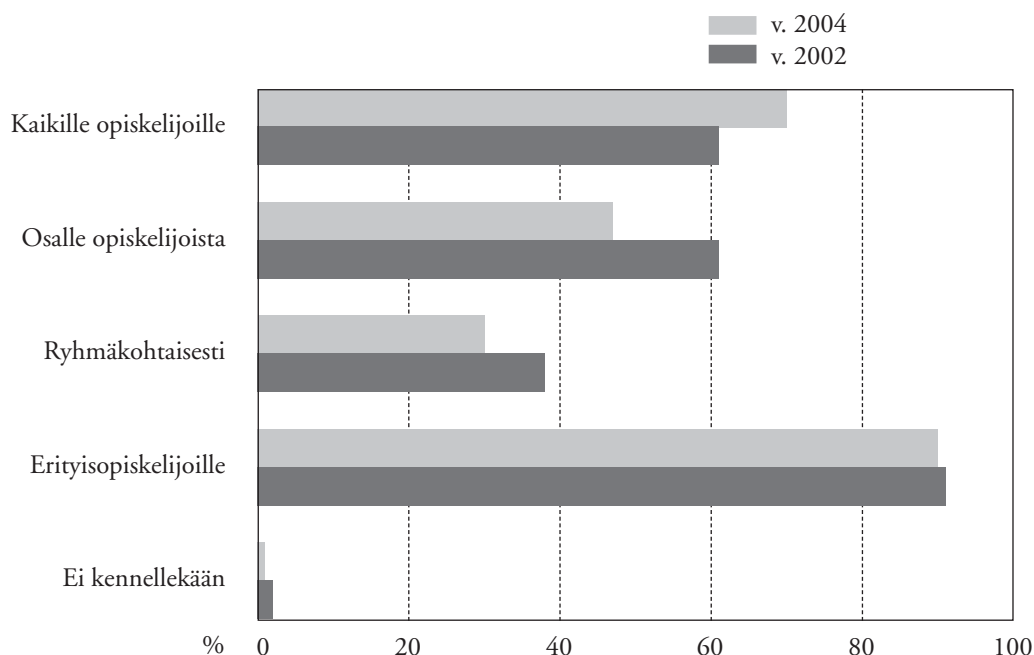

KUVIO 3.
Miten paikalliset tarpeet ilmenevät koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmissa vuonna 2002 ja vuonna 2004?

Vuonna 2002 paikallisten tarpeiden toteutuminen opetussuunnitelmien painotusten avulla oli suuntautunut eniten opiskelijoille tarjottuihin valinnaisuuksiin ja alueellisen osaamistarpeen huomioimiseen (kuvio 3). Myös vuonna 2004 paikalliset tarpeet oli otettu eniten huomioon valinnaisuuksissa ja alueellisen osaamistarpeen huomioimisessa, mutta näitäkin selvästi enemmän paikalliset tarpeet oli huomioitu työssäoppimisessa, jota ei ollut erikseen kysytty vuoden 2002 selvityksessä. Paikallisten tarpeiden ilmeneminen mahdollisuutena suorittaa ammatillinen perustutkinto ja lukio/yläoppilastutkinto sekä opiskelupaikkojen kohdentamisessa oli jonkin verran vähentynyt vuodesta 2002.

4.4 OPISKELIJOIDEN HENKILÖKOHTAISET OPISKELUSUUNNITELMAT (HOPS)

Opetushallituksen (2000) antamissa opetussuunnitelman perusteissa suositetaan, että kaikille opiskelijoille tehdään henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat. Kuviossa 4 kuvataan kyselyyn vastanneiden koulutuksen järjestäjien näkemyksiä henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laadintatilanteesta (kysymys 5).

KUVIO 4.
Opiskelijoiden henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (hops) laadintatilanne vuonna 2004 ja vuonna 2002.

Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (hopsien) laatiminen kaikille opiskelijoille oli lisääntynyt vuodesta 2002. Koulutuksen järjestäjät ilmoittivat hopseja laadittavan eniten erityisopiskelijoille (90 %), jolloin he ilmeisesti tarkoittivat lain mukaan erityistä opetusta tarvitsevalle opiskelijalle aina laadittavaan kirjalliseen henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (hojks) sisältyvää henkilökohtaista opetussuunnitelmaa (sisältää opiskelijan yksilölliset oppimisen tavoitteet).

Vuonna 2002 kaksi kolmesta koulutuksen järjestäjästä ilmoitti laativansa kaikille opiskelijoille henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat. Saman verran laadittiin opiskelusuunnitelmia osalle opiskelijoista. Yhdeksän kymmenestä koulutuksen järjestäjästä ilmoitti laativansa henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat erityisopiskelijoille. Ryhmäkohtaisia opiskelusuunnitelmia laadittiin vähiten.

Kysymyksessä 6 tiedusteltiin myös koulutuksen järjestäjien näkemyksiä henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien tarpeellisuudesta (taulukko 5).

TAULUKKO 5.
Opiskelijoiden henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (hops) tarpeellisuus vuonna 2002 ja 2004.*

HOPS	Kyllä v. 2004		Kyllä v. 2002	
	n	%	n	%
Välttämättömiä	53	42	112	83
Tarpeellisia	72	58	101	93
Tarpeettomia	0	0	0	0

* Näitä tuloksia tarkasteltaessa on huomioitava, että vuoden 2002 kyselyssä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto mutta vuoden 2004 kyselyssä vain yksi.

Henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia pidettiin sekä vuonna 2002 että 2004 enimmäkseen tarpeellisina ja usein myös välttämättöminä. Tarpeettomina niitä ei pitänyt yksikään koulutuksen järjestäjä (taulukko 5).

4.5 HYVÄKSILUKEMINEN JA SEN VAIKUTUS OPINTOAIKAAN

Opintojen laajuudet on vahvistettu asetuksessa (A 811/98) ja opintojen hyväksilukemisesta ja opiskeluajasta laissa ammatillisesta koulutuksesta (L 630/98). Edellä mainitun lain perusteella ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla on mahdollisuus liittää tutkintoonsa myös aikaisemmin suorittamiaan opintoja. Valtioneuvosto (VnP 213/1999) ja opetusministeriö (5/011/1999) ovat määritelleet eri perustutkintojen laajuudeksi 120 opintoviikkoa (ov). Koulutuksen järjestäjiltä tiedusteltiin (kysymys 7), miten opiskelijoiden aikaisempien opintojen hyväksilukeminen on heijastunut opiskelijoiden opiskeluaikaan (taulukko 6).

TAULUKKO 6.

Hyväksilukemisen vaikutus opintoaikaan vuonna 2002 ja 2004.

Hyväksilukemisen vaikutus opintoaikaan	v. 2004		v. 2002	
	n	%	n	%
Ei nopeuta	18	15	30	20
Nopeuttaa alle lukukauden	60	49	62	41
Nopeuttaa lukukauden	29	25	38	26
Nopeuttaa lukuvuoden	14	9	20	13
Nopeuttaa enemmän	2	2	–	–
Yhteensä	123	100	150	100

Vuonna 2004 koulutuksen järjestäjistä lähes puolet ilmoitti, että hyväksilukeminen nopeuttaa opiskelijoiden opintoja alle lukukauden. Noin joka seitsemäs koulutuksen järjestäjä ilmoitti, että hyväksilukeminen ei nopeuta opintoja lainkaan ja noin joka kymmenes ilmoitti, että opinnot nopeutuvat lukuvuodella.

Hyväksilukemisen vaikutus opintoaikaan ei juurikaan ole muuttunut vuodesta 2002 (taulukko 6). Edelleenkin hyväksilukeminen nopeuttaa opintoja enimmäkseen alle lukukauden. Nopeutuminen alle lukukauden oli noussut 8 prosenttia edellisestä selvityksestä, ja se, että hyväksilukeminen ei vaikuta ollenkaan opintoaikaan oli laskenut viidellä prosenttiyksiköllä.

4.6 OPETUSSUUNNITELMIEN SISÄLTÖ

Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet määräävät opetussuunnitelman sisältöä (Opetushallitus 2000). Koulutuksen järjestäjiltä kysyttiin Opetushallituksen antamien määräysten mukaisten sisältöjen sijoittamista paikallisiin opetussuunnitelmiin. Kysymyksiin vastattiin vaihtoehdoin *kyllä* tai *ei*.

4.6.1 Opetussuunnitelmien yhteisen osan sisältö

Opetussuunnitelmien yhteisten osien sisältökysymykset oli laadittu opetussuunnitelman valtakunnallisten perusteiden sisältöä mukaillen (Opetushallitus 2000, luku 6). Taulukossa 7 on esitetty prosenttilukuina opetussuunnitelmien yhteisiin osiin sisällytetyt asiat vertailtuna vuosien 2002 ja 2004 tilannetta.

TAULUKKO 7.**Opetussuunnitelmien yhteisten osien sisältö vuosina 2002 ja 2004 ja muutos sisällöissä.**

Yhteisten osien sisältö	Kyllä % v. 2002	Kyllä % v. 2004	Muutos %
1. Arvot ja kehittämisstrategiat	95	95	0
2. Yhteisöllisyys	68	53	-15
3. Koulutuksen tehtävät ja tavoitteet	97	95	-2
4. Koulutuksen järjestäminen	77	74	-3
5. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (hops)	93	98	+5
6. Opintojen hyväksilukeminen	94	93	-1
7. Opintojen tarjonta	82	73	-9
8. Opinto-ohjaus	88	89	+1
9. Työssäoppiminen	89	92	+3
10. Erityisopetus	76	83	+7
11. Maahanmuuttajaopetus	55	58	+3
12. Opiskelijan arviointi	95	91	-4
13. Näyttöjen toteuttaminen	50	48	-2
14. Henkilöstön ammattitaito	54	53	-1
15. Yhteiset painotukset	88	71	-17
16. Oppilaitoksen itsearviointi	67	57	-10
17. Muuta	85	57	-28

Opetussuunnitelmien yhteisten osien sisältö oli jonkin verran muuttunut vuodesta 2002. Yhteisissä osissa olivat vuonna 2004 lisääntyneet henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat sekä erityisopetus ja vähentyneet yhteisöllisyys, opintojen tarjonta, yhteiset painotukset sekä oppilaitoksen itsearviointi (taulukko 7). Useimmiten opetussuunnitelman yhteisestä osasta ilmoitettiin löytyvän henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, arvot ja kehittämisstrategiat, koulutuksen tehtävät ja tavoitteet, opintojen hyväksilukeminen, työssäoppiminen, opiskelija-arviointi sekä opinto-ohjaus.

Näyttöjen toteuttamissuunnitelma oli alle puolella koulutuksen järjestäjistä sisällytetty opetussuunnitelman yhteiseen osaan. Hieman yli puolella yhteisestä osasta löytyi henkilöstön ammattitaidon kehittämissuunnitelma, suunnitelma opetukseen liittyvästä yhteisöllisyyttä vahvistavasta toiminnasta, suunnitelma oppilaitoksen itsearvioinnista tai maahanmuuttajaopiskelijoiden opetuksen järjestämissuunnitelma.

Myös muita kuin kyselyssä kysytyjä sisältöjä oli yhteisiin osiin sisällyttänyt 85 % tähän kysymykseen vastanneista koulutuksen järjestäjistä vuonna 2002 ja 57 %

vuonna 2004. Vuonna 2002 näitä olivat tietostrategia-, työturvallisuus- ja työsuojelusuunnitelmat. Muutama koulutuksen järjestäjä ilmoitti liittäneensä yhteiseen osaan tietoja opiskelijavalinnoista, tukipalveluista, kansainvälistymissuunnitelmista ja opetuksen laatu järjestelmistä.

Vuonna 2004 yhteiseen osaan oli usealla koulutuksen järjestäjällä sisällytetty kotien ja oppilaitoksen yhteistyön järjestäminen, opiskelijavalinta, opiskelijahuolto sekä tieto- ja viestintätekniikan strategia. Useat koulutuksen järjestäjät olivat valmistele-
massa kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koskevaa opetussuunnitelman muutosta, sillä 1.8.2005 astui voimaan määräys, jonka mukaan kaikilla koulutuksen järjestäjillä tulee olla suunnitelma kodin ja oppilaitoksen yhteistyöstä sekä opiskelijahuol-
lost.

Joillakin koulutuksen järjestäjillä yhteiseen osaan kuului koulutusyhtymän esittely, ihmiskäsitys, oppimiskäsitys, ammatillisen osaamisen perusta, yhteinen ydinosaami-
nen, laatuajattelu, pedagoginen strategia, kansainvälistymissuunnitelma, kirjasto- ja informaatiopalvelut, järjestyssäännöt, oppisopimuskoulutus, oppinäytetyö, jatko-
opintokelpoisuus, todistukset, ohjaus- ja sijoittumispalvelut, opiskelijarekrytointi, kuntoutusyhteistyösuunnitelma, oppilaitoksen ja asuntolan järjestyssäännöt sekä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Vastauksissa kerrottiin myös joitakin syitä, miksi kaikkia opetussuunnitelman pe-
rusteiden edellyttämiä asioita ei ollut kirjattu yhteiseen osaan. Suunnitelmat kuten henkilöstön kehittäminen ja itsearviointi kuuluivat laatu järjestelmään, tai suunnitelmat olivat vasta tekeillä. Osa suunnitelmista oli päivitettävänä tai niitä kehitettiin jonkun laajemman selvitystyön yhteydessä.

4.6.2 Opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien sisältö

Opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien sisältöä tiedusteltiin opetussuun-
nitelman perusteiden sisältöjen mukaisesti (Opetushallitus 2000, luku 6). Opetussuunnitelman tutkintokohtaisiin osiin sisällytetyt asiat esitetään taulukossa 8 prosenttilukuina.

TAULUKKO 8.**Opetussuunnitelmien tutkintokohtaisten osien sisältö vuonna 2002 ja 2004.**

Tutkintokohtaisten osien sisältö	Kyllä % v. 2002	Kyllä % v. 2004	Muutos %
1. Opintojen järjestämistavat	88	91	+3
2. Opintojen jaksotus ja ajoitus	88	89	+1
3. Yhteiset opintokokonaisuudet	85	90	+5
4. Ammatilliset opintokokonaisuudet	98	98	0
5. Opintojen eteneminen	92	87	-5
6. Opintokokonaisuudet	95	94	-1
7. Arviointisuunnitelma	93	86	-7
8. Hyväksilukeminen	71	71	0
9. Vapaasti valittavat opinnot	81	80	-1
10. Muu	69	–	

Tutkintokohtaisten osien sisältö ei ollut merkittävästi muuttunut vuodesta 2002 (taulukko 8). Vuonna 2004 tutkintokohtaisissa osissa oli vuotta 2002 harvemmin esillä arviointisuunnitelma sekä kuvaus opintojen etenemisestä. Vuonna 2004 olivat paremmin esillä yhteiset opintokokonaisuudet sekä opintojen järjestämistavat.

Parhaiten opetussuunnitelman tutkintokohtaisiin osiin oli koulutuksen järjestäjien mukaan kirjattu ammatilliset opintokokonaisuuksien tarkennetut tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit. Tutkintokohtaisissa osissa arvioitiin hyvin olevan esillä opintokokonaisuuksien muodostuminen yleensä kuten myös yhteisten opintojen tarkennetut tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit. Hyväksilukeminen oli kirjattu noin kahteen kolmesta tutkintokohtaisesta osasta.

Tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat saattoivat olla hyväksytyt jo useaan kertaan tai uutta päivityskierrosta oltiin tekemässä vuonna 2005. Vuosittain päivitettävät asiat näkyivät joillakin koulutuksen järjestäjillä vain opinto-oppaassa. Osa asioista ilmoitettiin esiteltävän erillisellä liitteellä vuosittain, esim. vapaasti valittavien opintojen tarjonta ja opintojen ajoittuminen.

5 LÄROPLANERNA I DE SVENSKSPRÅKIGA YRKESLÄROANSTALTER

5.1 BAKGRUND

I utbildningsstyrelsens regi gjordes år 2002 en uppföljning av läroplansreformen 1999–2001. Utredningen resulterade i en rapport som färdigställdes i juni år 2004. Rapporten gav vid handen att läroplansarbetet inte till alla delar genomförts i enlighet med ställda målsättningar och att flera utbildningsanordnare inte infört klara rutiner för utarbetande och fastställande av sina läroplaner.

Vid tillfället då rapporten publicerades beslöts att läroplansläget åter skulle ses över i slutet av år 2004. Utredningen gjordes med en enkät i januari-februari 2005. Frågeformuläret var mindre omfattande än det som användes år 2002. Det centrala målet var att klargöra huruvida utbildningsanordnarnas läroplaner nu fastställts.

5.2 UPPFÖLJNINGEN, METODERNA OCH RESULTATENS TILLFÖRLITLIGHET

Vid yrkesutbildningslinjen utarbetades en enkät som sattes ut på nätet. Ett meddelande till utbildningsanordnarna anmodade dem att svara på enkäten på nätet. De svenska utbildningsanordnarna gavs möjlighet att svara på finska på nätet eller att svara på ett distribuerat svenskspråkigt formulär. Det svenska svarsmaterialet är knapphändigt och ger inte möjligheter till statistisk analys utan läget har bedömts kvalitativt utgående från de inkomna svaren.

Inom äskad tid svarade 6 av de 16 svenska utbildningsanordnarna. Efter en genomförd e-postförfrågan kunde läget klarläggas för 10 utbildningsanordnares del. Dessa utbildningsanordnare representerar drygt 90 % av de svenska studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen.

5.3 RESULTAT AV UPPFÖLJNINGEN

Gemensamma delen

Läroplansläget har klart förbättrats efter den första uppföljningen. Tre utbildningsanordnare har fastställt den gemensamma delen år 2003. Av de utbildningsanordnare som har en utbildningsuppgift inom många branscher verkar en utbildningsanordnare utan gemensam del, trots att de examensinriktade delarna är godkända. Bland utbildningsanordnare med utbildningsuppgift inom en enda bransch förefaller läroplans- och beslutsprocessen ha varit mindre formell och uppdelningen

av läroplanen på en gemensam och en examensinriktad del har inte alltid funnits motiverad.

Samarbete

Bland de svarande utbildningsanordnarna har alla etablerat ett samarbete med arbetslivet. Sam verkan med andra yrkesläroanstalter, gymnasier och yrkeshögskolor förefaller att ha ökat jämfört med utredningen 2002 medan nya kontakter inte knutits till universitet och högskolor.

Lokala utbildningsbehov

Svaren på förfrågan tyder på att utbildningsanordnarna i större utsträckning än tidigare beaktar lokala behov i sina läroplaner. Framförallt gäller detta inlärning i arbetet men också ifråga om dimensionering, lokala kunskapsbehov och dubbelexamina försöker utbildningsanordnarna i sitt läroplansarbete tillmötesgå lokala intressen.

Den gemensamma delens innehåll

I den gemensamma delen av utbildningsanordnarnas läroplaner finns som regel allt det upptaget som förutsätts. Element som oftast saknas är planerna för social verksamhet inom läroanstalts enheterna, invandrarutbildning, yrkesprov och självvärdering.

De examensinriktade delarnas innehåll

I de examensinriktade delarna av utbildningsanordnarnas läroplaner förefaller läget vara gott och de element som bör ingå finns upptagna. Hos några utbildningsanordnare har dock inte utbudet av valfria studier utförligt presenterats.

Individuella studieplaner

Individuella studieplaner för varje enskild studerande görs upp av mindre än hälften av de svarande utbildningsanordnarna. Några utbildningsanordnare meddelar att de inte heller för studerande inom specialundervisningen gör individuella planer. En tredjedel av de svarande anser att de individuella studieplanerna inte är absolut nödvändiga.

Studietiden

Allmänt ansågs att tillgodoräknande av tidigare studier kan förkorta studietiden med en termin och i bästa fall med ett skolår. Synpunkterna avviker inte från resultatet år 2002.

5.4 SLUTSATSER

Utredningen år 2002 gav vid handen att läroplansprocessen kommit igång men i många avseenden ännu inte antagit de former och lett till de mål som läroplansreformen förutsatte. Under de två år som förflutit har projekt och fortbildning ökat utbildningsanordnarnas och läroplansaktörernas medvetenhet om reformens och läroplansgrundernas syften. Den nu gjorda uppföljningen visar att läroplansarbetet fortgår och att läget har förbättrats. Stegvis vaknar insikten om att arbetet är en kontinuerlig process som inom utbildningsanordnarens organisation förutsätter

etablerade arbetsrutiner och förvaltningsprocedurer. Ännu har emellertid inte utbildningsanordnarens läroplan blivit ett verkligt instrument för pedagogisk styrning, kvalitetssäkring och resurstilldelning.

6 KESKEISET TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 YHTEENVETO OPETUSSUUNNITELMIEN UUDISTAMISTILANTEESTA VUODEN 2004 LOPULLA

Koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilannetta ja sisällöllisiä asioita kysyttiin nettikyselyinä tammi - helmikuussa 2005. Suomenkielisistä koulutuksen järjestäjistä 80 % vastasi nettikyselyyn ja ruotsinkielisistä koulutuksen järjestäjistä 44 %. Vastaamatta jättäneisiin otettiin yhteyttä puhelimitse kesäkuussa 2005. Puhelinhaastattelussa tiedusteltiin opetussuunnitelmien hyväksymistilannetta erikseen yhteisen ja tutkintokohtaisten osien osalta. Vuonna 2004 nettikyselyyn vastasi 123 opetussuunnitelmaperusteista koulutusta antavaa suomenkielistä koulutuksen järjestäjää ja vastaamatta jättäneistä 31 koulutuksen järjestäjää puhelimitse tavoitettiin 26. Kyselyyn vastaamatta jättäneitä ja niitä koulutuksen järjestäjiä, jotka eivät olleet hyväksyneet opetussuunnitelmaa vielä kesäkuussa 2005, pyydettiin toimittamaan selvitys tilanteesta Opetushallitukseen vuoden 2005 loppuun mennessä. Selvitys pyydettiin viideltä koulutuksen järjestäjältä.

Opetussuunnitelmien hyväksymistilanne

Opetussuunnitelmien sekä yhteisten osien että tutkintokohtaisten osien hyväksymistilanne oli parantunut huomattavasti vuodesta 2002. Vuonna 2004 kyselyyn vastanneista suomenkielisistä koulutuksen järjestäjistä 14 % ilmoitti, ettei heillä ole hyväksytyjä yhteisiä osia. Kaksi vuotta aikaisemmin joka viidenneltä (19 %) puuttui yhteinen osa. Erityisesti on huomattava, että uusimman kyselyn mukaan lähes kaikki olivat laatineet yhteisen osan, mutta sitä ei ollut hyväksytty. Kaksi koulutuksen järjestäjää ilmoitti, ettei opetussuunnitelman yhteistä osaa ole laadittu.

Vuonna 2004 ei-hyväksytyjä tutkintokohtaisia osia oli yhteensä 4 % (41) jakautuneena eri koulutuksen järjestäjille ja tutkintoihin. Kaksi vuotta aikaisemmin vastaavat luvut olivat 19 % (233). Hyväksymistilanteessa ei havaittu suuria eroja eri koulutusalojen välillä. Hyväksymisprosentit vaihtelivat 90 % (vapaa-aika ja liikunta-ala) ja 97 % (tekniikan- ja liikenteen ala, matkailu-, ravitsemis- ja talousala sekä sosiaali- ja terveystieteiden ala) välillä.

Yhteistyö ja paikallisten tarpeiden huomioonottaminen opetussuunnitelmissa

Lähes kaikki koulutuksen järjestäjät tekivät yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa sekä vuonna 2002 että vuonna 2004. Muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö oli jonkin verran vähentynyt vuodesta 2002.

Vuonna 2004 paikalliset tarpeet oli parhaiten otettu huomioon valinnaisuuksissa ja alueellisen osaamistarpeen kartoittamisessa, mutta näitäkin selvästi enemmän paikalliset tarpeet näkyivät työssäoppimisessa, jota ei ollut erikseen kysytty vuoden 2002 selvityksessä. Paikallisten tarpeiden ilmeneminen mahdollisuutena suorittaa ammatillinen perustutkinto ja lukio/ylioppilastutkinto sekä opiskelupaikkojen kohdentamisessa oli jonkin verran vähentynyt vuodesta 2002.

Henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat (hops)

Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (hopsien) laatiminen kaikille opiskelijoille oli lisääntynyt vuodesta 2002. Kaikki koulutuksen järjestäjät pitivät henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia tarpeellisina ja usein myös välttämättöminä.

Hyväksilukeminen

Vuonna 2004 koulutuksen järjestäjistä lähes puolet ilmoitti, että hyväksilukeminen nopeuttaa opiskelijoiden opintoja alle lukukauden. Noin joka seitsemäs koulutuksen järjestäjä ilmoitti, ettei hyväksilukeminen nopeuta opintoja lainkaan ja joka kymmenes ilmoitti opintojen nopeutuvan yhdellä lukuvuodella. Hyväksilukemisen vaikutus opintoaikaan ei ole paljонkaan muuttunut vuodesta 2002.

Opetussuunnitelmien yhteisen osan ja tutkintokohtaisten osien sisältö

Opetussuunnitelmien *yhteisten osien sisältö* oli jonkin verran muuttunut vuodesta 2002. Useimmiten opetussuunnitelman yhteisestä osasta ilmoitettiin löytyvän henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, arvot ja kehittämisstrategiat, koulutuksen tehtävät ja tavoitteet, opintojen hyväksilukeminen, työssäoppiminen, opiskelijan arviointi sekä opinto-ohjaus.

Noin puolet vastanneista koulutuksen järjestäjistä oli vuonna 2004 sisällyttänyt opetussuunnitelman yhteiseen osaan näyttöjen toteuttamissuunnitelman sekä elokuun 2005 alusta voimaan tulleen asetuksen mukaisen suunnitelman kotien ja oppilaitoksen yhteistyön järjestämisestä. Yhteisissä osissa olivat vuonna 2004 vuoden 2002 tilanteeseen verrattuna lisääntyneet henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat, erityisopetus sekä maahanmuuttajaopetus ja vähentyneet yhteisöllisyys, opintojen tarjonta, yhteiset painotukset sekä oppilaitoksen itsearviointi.

Tutkintokohtaisten osien sisältö ei ollut merkittävästi muuttunut vuodesta 2002. Vuonna 2004 opetussuunnitelmien tutkintokohtaiset osat sisälsivät vuotta 2002 useammin yhteiset opintokokonaisuudet sekä opintojen järjestämistavat, mutta harvemmin arviointisuunnitelman sekä opintojen etenemisen. Vuonna 2004 parhaiten opetussuunnitelman tutkintokohtaisiin osiin oli kirjattu ammatilliset opintokokonaisuuksien tarkennetut tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit, myös yhteisten opintojen osalta. Vuonna 2004 tutkintokohtaisissa osissa oli vuotta 2002 harvemmin esillä arviointisuunnitelma sekä opintojen eteneminen. Puutteita esiintyi erityisesti hyväksilukemisen kirjaamisessa, sillä lähes joka kolmas koulutuksen järjestäjä ei ollut sisällyttänyt sitä opetussuunnitelmansa tutkintokohtaisiin osiin.

Osa tutkintokohtaiseen osaan kuuluvista asioista oli kuvattuna erillisellä liitteellä vuosittain, esim. vapaasti valittavien opintojen tarjonta ja niiden ajoittuminen. Vapaasti valittavien opintojen tarjontaa oli jonkin verran enemmän kuin vuonna 2002 ja niitä oli enemmän järjestetty yhteisesti muiden koulutuksen järjestäjien kanssa.

Monilla koulutuksen järjestäjillä oli tutkintokohtaiset osat hyväksytyt jo useaan kertaan tai uutta päivityskierrosta oltiin tekemässä vuonna 2005. Vuosittain päivitettävät asiat näkyivät joillakin koulutuksen järjestäjillä vain opinto-oppaassa.

6.2 JOHTOPÄÄTÖKSET

- 1 Koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmien hyväksymistilanne oli vuoden 2004 lopussa huomattavasti parempi kuin vuonna 2002. Kyselyn ja puhelinhaastattelujen perusteella voidaan todeta, että joitakin laittomassa tilanteessa olevia koulutuksen järjestäjiä oli vielä kesäkuussa 2005, mutta niihin on tulossa korjaus.
- 2 Tulokset osoittavat, että opetussuunnitelman sisältö ja merkitys voidaan ymmärtää monella eri tavalla. Joidenkin tulkintojen mukaan koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma on lähes identtinen opetussuunnitelman perusteiden kanssa. Jotkut vastaajat katsoivat koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman merkitsevän samaa kuin opetuksen vuosittainen toimeenpano- tai lukusuunnitelma. Kahta vuotta aikaisemmin tulkinnat olivat olleet vieläkin moninaisempia, joten selkiytymistä opetussuunnitelma-ajattelussa voitiin havaita. Seurantaselvitysten perusteella voidaan todeta, että on edelleen tarvetta saada tukea, ohjausta ja koulutusta opetussuunnitelman laadinnassa ja sisällöllisissä asioissa kuten myös yhdessä pohtia opetussuunnitelman merkitystä toimintaa ohjaavana keskeisenä työvälineenä.
- 3 Opetussuunnitelman yhteisen osan ja tutkintokohtaisten osien tehtävät ja keskinäinen suhde eivät ole edelleenkään vuoden 2004 tulosten mukaan kaikin osin selkiintyneet. Näyttää siltä, että ainakin joltain osin opetussuunnitelman perusteiden opetussuunnitelman sisältöä koskevat määräykset jäävät epäselviksi. Tulosten mukaan osassa opetussuunnitelmista oli menetelty siten, että yh-

teisessä osassa käsiteltyjä asioita ei ollut enää mainittukaan tutkintokohtaisessa osassa tai päinvastoin. Lisäksi koulutuksen järjestäjillä oli käytössään erillisiä suunnitelmia ja ohjeita mm. työssäoppimisesta, opiskelijan arvioinnista jne. Näiden erillisten suunnitelmien suhde koko opetussuunnitelmaan jää helposti irralliseksi, eivätkä ne siten ohjaa opiskelijoita saavuttamaan tavoitteiden mukaista osaamista.

- 4 Näyttää siltä, että työssäoppimisen vakiintuminen on lisännyt yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Sen sijaan muiden tahojen kanssa tehtävän yhteistyön vähentymistä selittänevät monet tekijät kuten esimerkiksi eri tahoille kohdistuneet tuloksellisuusvaatimukset ja resurssien kohdentamisvaatimukset.
- 5 Tasa-arvo ammatillisessa peruskoulutuksessa kansalliselta tasolta tarkasteltuna toteutuu siinä mielessä, että opetussuunnitelmien hyväksymistilanteessa ei havaittu merkittäviä eroja eri läänien kuten ei myöskään eri koulutusalojen välillä.
- 6 Lähes kaikki koulutuksen järjestäjät ottavat opetussuunnitelmiansa valmistelussa huomioon paikalliset tarpeet suunnitellessaan työssäoppimisen toteuttamista. Koulutuspoliittiset painotukset näkyvät myös siinä, että useimmat huomioivat alueelliset osaamistarvevaatimukset ja opintojen valinnaisuuden. Kuitenkin joillakin aloilla ja erityisesti joidenkin tutkintojen osalta saattaa syntyä vaikeuksia paikallisten tarpeiden huomioimisessa, jos paikkakunnalla on tapahtunut isoja muutoksia elinkeino- ja työelämäarakenteessa. Koulutuksen järjestäjillä onkin suuri haaste tehdä aktiivista ennakointityötä yhteistyössä alueen työnantajien kanssa.
- 7 Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (hopsien) laadinta oli lisääntynyt vuodesta 2002. Kaikki koulutuksen järjestäjät pitivät henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia tarpeellisina. Tämän seurantaselvityksen tulosten mukaan näyttää siltä, että viime vuosina eri koulutustilaisuuksissa, kehittämishankkeissa ja keskusteluissa voimakkaasti korostettu henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien tarpeellisuus on tiedostettu. Kuitenkin henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien sisällöllisissä kysymyksissä ja erityisesti niiden toimeenpanossa tarvitaan ohjausta ja tukea sekä hyviä toimintamalleja.
- 8 Aikaisemman osaamisen hyväksilukemista ei ole kovin paljon ja sen vaikutus opintoajan lyhenemiseen on edelleenkin vähäistä. Osa koulutuksen järjestäjistä ilmoittaa, ettei hyväksilukemista ole lainkaan. Yleisimmin hyväksiluketaan yhteisissä opinnoissa lukio-opinnot. Oppilaitoksissa käytössä olevat jaksojärjestelmät ovat osoittautuneet käytännön esteiksi hyväksilukemisen hyödyntämisessä opintoajan lyhentämiseen. On tärkeää, että rahoitusjärjestelmiä kehitetään aikaisemman osaamisen hyväksilukemista tukeviksi. Tulosten perusteella voidaan todeta, että on tarvetta myös saada ohjausta suunnitelmien tekemiseen ja hyviä malleja erilaisten hyväksilukukäytäntöjen toteuttamiseen.

9 Opetussuunnitelmien sisällöllisissä vastaavuuksissa verrattuna opetussuunnitelman perusteiden määräyksiin havaitaan jossakin määrin poikkeavuuksia. Opetussuunnitelman perusteiden ja opetussuunnitelman välistä vastaavuutta on syytä edelleenkin selkiyttää. Myös yhteisen osan ja tutkintokohtaisten osien suhde toisiinsa vaatii täsmentämistä. Lisäksi erityisesti yhteisen osan sisältö olisi uudelleen arvioitava ja suhteutettava se muihin koulutuksen järjestäjän toimintaa ohjaaviin strategioihin.

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN AMMATILLISEN
PERUSKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMIEN UUDISTAMISTA KOSKEVA SEURANTA

Koulutuksen järjestäjän nimi:

Järjestäjän koodi:

Omistajayhteisö

kunta

kuntayhtymä

yksityinen

valtio

Työpaikan sijainti

Etelä-Suomen lääni

Länsi-Suomen lääni

Itä-Suomen lääni

Oulun lääni

Lapin lääni

Ahvenanmaan lääni

Vastaajan nimi:

Vastaajan asema:

Vastaajan puhelin:

Vastaajan E-mail:

Milloin olette hyväksynyt opetussuunnitelman yhteisen osan?

On hyväksytty vuonna

On laadittu, mutta ei hyväksytty

Ei ole laadittu:

Mikä on tilanteenne opetussuunnitelman tutkintokohtaisten osien laadinnassa? Merkitkää seuraavaan taulukkoon rastilla tiedot opetussuunnitelman hyväksymistilanteesta kaikkien niiden tutkintojen osalta, joissa teillä on koulutusta.

LUONNONVARA-ALA

Maatalousalan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Puutarhatalouden pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Kalatalouden pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Metsäalan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Luonto- ja ympäristöalan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

Jalkinealan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Tekstiilialan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Vaatetusalan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Painoviestinnän pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Kone- ja metallialan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Talotekniikan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Autoalan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Lentokoneasennuksen pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Lennonjohdon pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Logistiikan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Sähköalan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Rakennusalan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi

Lentokoneasennuksen pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Lennonjohdon pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Logistiikan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Sähköalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Rakennusalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Maanmittausalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Puualan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Veneenrakennuksen pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Verhoilualan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Pintakäsittelyalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Kemiantekniikan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Laboratorioalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Paperiteollisuuden pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Elintarvikealan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Merenkulkualan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Kello- ja mikromekaniikan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Muovi- ja kumitekniikan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Suunnitteluassistentin pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Turvallisuusalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
KAUPAN JA HALLINNON ALA				
Liiketalouden pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Tietojenkäsittelyn pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA				
Matkailualan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Catering-alan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Hotelli- ja ravintola-alan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Puhdistuspalvelun pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
SOSIAALI- JA TERVEYSALA				
Sosiaali- ja terveysalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Hammastekniikan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Lääkealan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Hiusalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Kauneudenhoitoalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
KULTTUURIALA				
Käsi- ja taideteollisuusalan pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼
Audiovisuaalisen viestinnän pt:	☐ Ei	☐ Kyllä	hyväksymisvuosi	- Valitse vuosi - ▼

Kuvallisen ilmaisuuden pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

Tanssialan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

Musiikkialan pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

VAPAA-AIKA JA LIIKUNTA-ALA

Viittomakielisen ohjauksen pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

Lapsi- ja perhetyön pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

Liikunnanohjauksen pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen pt: Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

Muu, mikä? : Ei Kyllä hyväksymisvuosi - Valitse vuosi -

Minkä eri tahojen kanssa olette tehneet yhteistyötä paikallisten tarpeiden huomioinnin ottamiseksi opetussuunnitelmassanne?

- Työ- ja elinkeinoelämä
 Muut ammatilliset oppilaitokset
 Lukiot
 Ammattikorkeakoulut
 Yliopistot
 Muu tahoa

, mikä?

Missä asioissa paikalliset tarpeet ovat esillä opetussuunnitelmassanne?

- Opiskelupaikkojen kohdentuminen
 Alueelliset osaamistarpeet
 Opintojen valinnaisuus
 Työssäoppiminen
 Kaksoistutkinnot

Mitä seuraavista asioista olette sisällyttäneet opetussuunnitelmanne yhteiseen osaan?

Yhteisen osan sisältö

- Keskeiset arvot ja toiminnan kehittämisstrategiat Kyllä Ei
- Suunnitelma opetukseen liittyvästä yhteisöllisyyttä vahvistavasta toiminnasta Kyllä Ei
- Koulutukselle asetetut tehtävät sekä tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi Kyllä Ei
- Koulutuksen järjestäminen peruskoulutuksena ja näyttötutkintona Kyllä Ei
- Henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laadinta Kyllä Ei
- Aiempien opintojen hyväksilukemisen periaatteet Kyllä Ei
- Opintojen tarjonta yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa Kyllä Ei
- Opinto-ohjaukseen liittyvien tukipalvelujen järjestäminen Kyllä Ei
- Työssäoppimisen järjestämissuunnitelma Kyllä Ei
- Erytisopetus ja siihen liittyvien tukipalvelujen järjestäminen Kyllä Ei
- Maahanmuuttajaopiskelijoiden opetuksen järjestämissuunnitelma Kyllä Ei
- Opiskelija-arvioinnin toteuttamissuunnitelma Kyllä Ei
- Näyttöjen toteuttamissuunnitelma Kyllä Ei
- Henkilöstön ammattitaidon kehittämissuunnitelma; tavoitteet, toteutus ja menetelmät, joilla kehitystä arvioidaan Kyllä Ei
- Yhteisten painotusten toteuttamissuunnitelma (kestävä kehitys, kansainvälistyminen jne) Kyllä Ei
- Itsearvioinnin toteuttamissuunnitelma Kyllä Ei

Muuta, mitä:

Mitä seuraavista asioista olette sisällyttäneet opetussuunnitelmanne tutkintokohtaisiin osiin?

Tutkintokohtaisen osan sisältö

- Opintojen järjestämistavat Kyllä Ei
- Suunnitelma opintojen jaksotuksesta ja ajoituksesta Kyllä Ei
- Yhteisten opintojen tarkennetut tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit Kyllä Ei
- Ammatillisten opintokokonaisuuksien tarkennetut tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit Kyllä Ei
- Opintojen eteneminen Kyllä Ei
- Opintokokonaisuudet muodostettu (opintojaksot, projektit ja muut opiskeltavat kokonaisuudet sekä työssäoppiminen) Kyllä Ei
- Arviointisuunnitelma/suoritukset, jotka vaaditaan opintokokonaisuuksien arvosanojen saamiseksi Kyllä Ei
- Aiempien opintojen hyväksilukemisen suunnitelma Kyllä Ei
- Vapaasti valittavien opintojen tarjonta Kyllä Ei

Muuta, mitä?:

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (hops) laadinta.

Vastatkaa jokaiseen vaihtoehtoon kyllä tai ei.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (hops):

- Laaditaan kaikille opiskelijoille Kyllä Ei
- Laaditaan osalle opiskelijoista Kyllä Ei
- Laaditaan ryhmäkohtaisesti Kyllä Ei
- Laaditaan erityisopiskelijoille Kyllä Ei
- Ei laadita kenellekään opiskelijoista Kyllä Ei

Henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat ovat mielestäni?

- Välttämättömiä
- Tarpeellisia
- Tarpeettomia

Miten paljon opintojen hyväksilukeminen keskimäärin lyhentää opiskelijoiden opiskeluaikaa?

- ei nopeuta lainkaan
- nopeuttaa alle lukukauden
- nopeuttaa lukukauden
- nopeuttaa lukuvuoden
- nopeuttaa enemmän: kuukautta

Lähetä tiedot